

OPGROEIEN IN HARLINGEN

September 2021

1. Inhoud

1. Inhoud	1
2. Inleiding	2
3. Ambitie	3
4. Uitgangspunten	3
5. Samenwerking	3
6. Huidige situatie.....	3
6.1 Inzet preventieve activiteiten.....	3
6.2 Jeugdzorg.....	4
7. Evaluatie	4
7.1 Inzet op scholen.....	4
7.2 Ontwikkeling jeugdzorg.....	4
8. Wensen.....	5
8.1 Kinderopvang en primair onderwijs (IKC)	5
8.2 Voortgezet onderwijs	5
8.3 Activiteiten	5
9. Monitoring.....	6
10. Financiën	7
10.1 2022 project verbetering ketensamenwerking.....	7
10.2 Inzet NPO middelen.....	7
Bijlage 1	8
Overzicht activiteiten per levensfase in de gemeente Harlingen.	8
Peilmoment januari 2021	8
Prenataal	9
0-2 jaar.....	9
2-4 jaar.....	9
4-12 jaar.....	10
12-15 jaar.....	10
15 tot 23 jaar	11

2. Inleiding

We willen graag dat onze jongeren in Harlingen opgroeien tot sociale, weerbare en gezonde burgers. Hun omgeving – ouders, kinderopvang, school en verenigingen – spelen daar een belangrijke rol in. Wij zetten als gemeente in elke levensfase preventie en ondersteuning in. Ondanks de inzet is er een relatief hoge druk op de jeugdzorg. Ook de situatie die door corona is ontstaan, maakt dat er aanpassing of extra inzet wenselijk is.

In dit plan geven we aan op welke wijze we de komende twee jaar extra activiteiten inzetten om het opgroeien in Harlingen te optimaliseren. We werken hierbij nauw samen met onze ketenpartners, zoals IKC's, welzijnsorganisaties, sport en cultuurinstellingen. Het plan betreft jongeren tot en met het voortgezet onderwijs. Het is niet in beton gegoten, maar een levendig plan. Afhankelijk van de ontwikkelingen en de resultaten kijken we hoe we de activiteiten bij kunnen stellen en de leeftijdsgrens kunnen verlengen. Hiervoor zetten we in op een goede monitoring.

Voor de activiteiten worden er beleidsgelden en middelen die we ontvangen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs ingezet. Het plan is in samenwerking met het onderwijs tot stand gekomen.

3. Ambitie

We willen de jongeren in onze gemeente laten opgroeien tot zelfstandige, vitale volwassenen. De omgeving van het kind - gezin, school en verenigingen - spelen daarin een belangrijke rol. We willen de kracht van deze sociale gemeenschap optimaal benutten om de jongeren te ondersteunen en weerbaar te maken. We stimuleren ze om hun talenten te ontplooiën en op te groeien tot actieve en betrokken burgers. We zorgen er daarbij voor dat iedereen dezelfde kansen krijgt.

4. Uitgangspunten

Vanuit onze verantwoordelijkheid werken we vanuit de volgende uitgangspunten:

- We zetten in op preventieve ondersteuning
- We bieden optimale kansen aan kinderen met taal- en ontwikkelingsachterstanden
- We dragen zorg voor doorlopende leer- en ontwikkellijnen
- We bevorderen positieve (mentale)-gezondheid
- We bieden passende ondersteuning door inzet sociaal team en jeugdzorg
- We werken samen met onze ketenpartners en betrekken ouders bij onze activiteiten

5. Samenwerking

Bij de ontwikkeling en ondersteuning van het kind zijn veel organisaties betrokken. Iedere organisatie en instelling heeft daarin zijn eigen taken en verantwoordelijkheden, maar vooral ook eigen deskundigheid. Wij zijn van mening dat het verbinden van deze deskundigheid een meerwaarde heeft voor de ontwikkeling van het kind. Door de verbinding van deskundigheid kunnen we een gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen om binnen de context van het kind maatwerk te bieden. We streven naar een integrale benadering en zetten activiteiten in, in overleg met betrokkenen.

6. Huidige situatie

6.1 Inzet preventieve activiteiten

We zetten in op actieve preventie. Preventie en vroeg-signalering zijn belangrijke pijlers bij het voorkomen dat problemen ontstaan. Daarbij gaat het niet alleen om situaties binnen gezinnen maar ook om situaties in de directe leefomgeving of met betrekking tot onderwijs.

Elke leeftijdsfase kent een breed scala aan activiteiten: (voor een volledig overzicht zie Bijlage 1)

- **Prenataal**
Het accent ligt hier op voorlichting en ondersteuning vanaf de 16^e week van de zwangerschap
- **0-2 jaar**
In deze fase wordt ingezet op opvoedondersteuning, ondersteuning van risico-gezinnen, het vroegtijdig onderkennen van ontwikkelings-, en/of gedragsproblemen en het bieden van hulp daarbij.
- **2-4 jaar**
Tussen 2 en 4 jaar kunnen kinderen gebruik maken van de peuteropvang en geïndiceerde peuters kunnen gratis naar de Voor- en vroegschoolse educatie. Basisscholen zijn omgevormd tot IKC's om de doorgaande leer- en ontwikkellijnen te borgen. Een gebiedsteammedewerker is regelmatig aanwezig op elk IKC. Logopedische screening vindt

plaats binnen deze voorscholen. Ook in deze fase vindt ondersteuning van risicogezinnen plaats.

- **4-12 jaar**

In de basisschoolleeftijd ligt het accent op weerbaarheid en gezondheid door inzet van vakleerkrachten gymnastiek en buurtsportcoaches, weerbaarheidstrainingen, voorlichting over alcohol en drugs, lotgenotengroepen voor kinderen van gescheiden ouders en thema-avonden voor ouders. Op elke school is een gebiedsteam medewerker aanwezig om een integrale aanpak bij problemen te borgen.

- **12-23 jaar**

In de middelbare school leeftijd wordt ingezet op sport en voorlichting (SPAM project). SPAM gaat over Social Media, Pesten, Weerbaarheid, Alcohol en Drugs en suïcidepreventie en richt zich op de eerste vier jaar van de scholen. Er is een jongerencafé waar bovenstaande thema's ook met en door jongeren besproken worden en waar jongeren ook zelf thema's kunnen aandragen. Ook op het voortgezet onderwijs is een gebiedsteam medewerker en/of jongerenwerker aanwezig.

6.2 Jeugdzorg

Onze gebiedsteammedewerkers zijn aanwezig op alle scholen in onze gemeente. Een belangrijke taak van ons gebiedsteam is preventie. Dit betekent intensief samenwerken met en voorlichting geven aan de vindplaatsen zoals de IKC's, het VO, de Skule, GGD, leerplichtambtenaar, sportverenigingen, huisartsen en de verloskundigen. Het doel is om problemen rondom kinderen vroegtijdig te signaleren en wanneer nodig op te pakken. Hierdoor wordt inzet van dure specialistische jeugdzorg voorkomen.

7. Evaluatie

7.1 Inzet op scholen

In het najaar van 2020 en het voorjaar van 2021 hebben gesprekken plaatsgevonden met IKC-directeuren over de inzet van gebiedsteam medewerkers in de school en de activiteiten die onder verantwoordelijkheid van de gemeente worden uitgevoerd. Men is van mening dat de fysieke aanwezigheid van gebiedsteam medewerkers op school erg belangrijk is. Ze zijn zichtbaar en makkelijk aanspreekbaar voor ouders en leerkrachten. Tijdens de lockdown als gevolg van corona is de afstand groter geworden doordat er tijdelijk geen uitvoering gegeven kon worden aan deze fysieke aanwezigheid. Wel is er altijd contact geweest. Een vast aanspreekpunt, goede communicatie en overleg over inzet van activiteiten worden als belangrijke aandachtspunten genoemd.

Aangegeven wordt ook dat er structureel iets zou moeten gebeuren voor de overgang van VVE-kinderen naar de basisschool. VVE-kinderen krijgen veel begeleiding in de opvang. Scholen hebben minimale ruimte om deze extra ondersteuning in de basisschool voort te zetten.

7.2 Ontwikkeling jeugdzorg

Binnen de gemeente Harlingen zien we dat een groot deel van de ouders die een beroep doen op jeugdhulp gescheiden is. De meeste hulpvragen hebben dan ook te maken met echtscheidingsproblematiek, maar ook vragen rondom opvoedondersteuning, veiligheidszaken (huiselijk geweld en kindermishandeling) en het stellen van een hulpverleningsplan komen veel voor. Voor alle hulpvragen geldt dat deze in alle leeftijden kunnen voorkomen. Wel zien we binnen onze

gemeente dat er met name in de leeftijd 5-11 jaar een relatief hoog beroep wordt gedaan op jeugdzorg.

We willen het preventieve aanbod versterken en de ketensamenwerking optimaliseren zodat jongeren in Harlingen opgroeien tot sociale, weerbare en gezonde inwoners. Door de ketensamenwerking te optimaliseren wordt inzichtelijk of er sprake is van een eventuele overlap in het aanbod en of er nog aanbod ontbreekt. Door meer in te zetten op preventie en het optimaliseren van de ketensamenwerking wordt de kwaliteit van leven van alle inwoners verbeterd en verwachten we dat er minder gebruik gemaakt wordt van lichte en specialistische ondersteuning.

8. Wensen

8.1 Kinderopvang en primair onderwijs (IKC)

De IKC's hebben plannen opgesteld in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs. Met hen is overlegd op welke wijze de gemeentelijke inzet hier aanvullend op kan zijn. Aangegeven is dat door corona er vooral behoefte is aan sociaal – emotionele versterking. Kinderen moeten elkaar weer meer gaan ontmoeten, ook buiten schooltijd.

De volgende concrete wensen zijn genoemd:

- 1 Zet buitenschoolse activiteiten in, sport en spel, maar ook op het gebied van kunst en cultuur.
- 2 Zorg voor een betere aansluiting van kwetsbare kinderen van de VVE naar het basisonderwijs
- 3 Versterk de IKC-vorming door gezamenlijke trainingen voor leerkrachten en pedagogische medewerkers

8.2 Voortgezet onderwijs

De twee scholen voor het voortgezet onderwijs hebben aangegeven dat er behoefte is aan naschoolse activiteiten en een gezamenlijke kerstactiviteit. In de vakanties worden er veel activiteiten georganiseerd, zij zouden graag zien dat dit buiten de vakanties ook wordt aangeboden. Evenals het primair onderwijs hebben ze gevraagd om naast sport en spel activiteiten ook in te zetten op culturele en creatieve activiteiten. De activiteiten moeten toegankelijk zijn voor alle kinderen en direct na schooltijd worden uitgevoerd.

De inzet van de gemeente zal aansluiten bij de geformuleerde behoefte. De scholen werken individueel hun plannen uit en deze worden afgestemd met de gemeente zodat ook daar gerichte ondersteuning kan plaatsvinden.

8.3 Activiteiten

De gemeente zet vanuit de haar beschikbare (incidentele) middelen de volgende activiteiten in:

- 1 Project verbetering ketensamenwerking
We starten met een project om het voorliggende veld in kaart te brengen met als doel: een sluitende keten op het terrein van Jeugd van 0 tot 23 jaar in onze gemeente. Het project maakt de ondersteuning per levensfase inzichtelijk en vult vervolgens de witte vlekken in, verbetert de kwaliteit, normaliseert en zorgt voor een doorlopende ontwikkeling met waar nodig de passende ondersteuning.
- 2 Buitenschoolse activiteiten
Drie maal per week worden er in verschillende delen van de gemeente buitenschoolse activiteiten ingezet. Dit betreffen voor ongeveer de helft sport en spel activiteiten, en voor de andere helft worden andere activiteiten ingezet, zoals op het gebied van kunst en cultuur.

Aandacht wordt onder meer besteed aan ontmoeting, samenwerking, weerbaarheid en motorische achterstand. De regie ligt bij Sport Fryslân, die een deel van de activiteiten zelf met inzet van buurtsportcoaches kan uitvoeren, en een deel bij bijvoorbeeld sportverenigingen, kunst- en cultuurinstellingen zal inkopen. Met betrokkenen zal periodiek worden geëvalueerd over de inzet van de activiteiten.

- 3 Ondersteuning kwetsbare kinderen in groep 1 en 2.
Er worden extra middelen aan scholen beschikbaar gesteld voor ondersteuning van kwetsbare kinderen. Afspraken worden gemaakt over de inzet van deze middelen, en resultaten daarvan en de monitoring. Een koppeling vindt plaats met de inzet van de onderwijsachterstandsgelden die de scholen zelf ontvangen.
- 4 Trainingen voor IKC medewerkers
Er is een trainingsvoorstel besproken met Spijker. Deze beslaat twee schooljaren. 1: een gezamenlijke start in het najaar van 2021, en een training op maat voor elk IKC van 4 bijeenkomsten naar wens in te zetten tot de zomer van 2022 en in het tweede schooljaar een verdiepingstraining en keuze uit individuele workshops.
- 5 Buitenschoolse activiteiten Voortgezet Onderwijs
Naar wens van de 2 scholen in het voortgezet onderwijs wordt 1 keer in de vier weken een activiteit georganiseerd voor alle leerlingen en het kerstfeest wordt samen gevierd. Samen met de school wordt gekeken naar de behoefte en wensen van de leerlingen, waarna het programma wordt ingezet. Naast sport en spel activiteiten gaat het nadrukkelijk ook om culturele en creatieve activiteiten. De regie hiervoor ligt bij Sport Fryslân. Zij voeren zelf een deel uit en besteden een deel uit (zoals de culturele en creatieve activiteiten). Bovendien wordt er gekeken of er een activiteit gekoppeld kan worden aan de inwoners van Harlingen om bijvoorbeeld vereenzaming tegen te gaan.
- 6 Meerjarige Lokaal Educatieve Agenda
Samen met de bestuurders van kinderopvang en het onderwijs ontwikkelen wij een Lokale Educatie Agenda (LEA) voor de komende 2 schooljaren. In de agenda omschrijven wij vanuit welke visie en hoe we bijdragen aan de ontwikkelingen van de jeugd van 0 tot 23 jaar. Gezamenlijk omschrijven we de activiteiten en wie er verantwoordelijk voor is, zodat monitoring geborgd is.

9. Monitoring

Om het effect te kunnen meten van de inzet van extra activiteiten, zetten we in op resultaatafspraken en evaluatie.

Na 1 jaar wordt er een evaluatie uitgevoerd op het plan Opgroeien in Harlingen. In de evaluatie is in ieder geval het volgende opgenomen:

- De stand van zaken van de uitvoering van het plan Opgroeien in Harlingen, per activiteit;
- De wijze van voortzetting van de activiteiten voor het schooljaar 2022 -2023;
- Hoe verwachten we de positieve resultaten te kunnen borgen na het schooljaar 2022 – 2023.

10. Financiën

10.1 2022 project verbetering ketensamenwerking

Onderdeel	Opmerkingen	Kosten	Dekking
Project verbetering ketensamenwerking	In dienst van de gemeente	€ 96.000	€ 96.000 Beleidsgelden 2022. Onder voorbehoud van vaststelling van de begroting 2022.

10.2 Inzet NPO middelen

Wij ontvangen voor de schooljaren 2021 – 2022 en 2022 – 2023 in totaal € 302.625,24 vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) (dit is een voorlopig bedrag, omdat het is vastgesteld op voorlopige leerlingtellingen van het VO).

Onderdeel	Uitvoering	Investering 2021/2022	Investering 2022/2023	Dekking
Ondersteuning kwetsbare kinderen groep 1 en 2	26 uur per week	€ 72.000	€ 72.000	NPO
Buitenschoolse activiteiten PO	Uitvoering door Sport Fryslân	€ 25.000	€ 25.000	NPO
Training IKC	Uitvoering door Spiekr	€ 25.000	€ 25.000	NPO
Buitenschoolse Activiteiten VO	Nader te bepalen	€ 4.000	€ 4.000	NPO
Ontwikkelen LEA	Beleidsadviseur onderwijs			
Totaal		€ 126.000	€ 126.000	
NPO budget		€ 151.312,50	€ 151.312,50	
Restant		€ 25.312,50	€ 25.312,50	

In de tussentijdse rapportage aan de gemeenteraad wordt voorgesteld om de resterende middelen ad. € 50.625 te reserveren voor de uitvoering en borging van het plan Opgroeien in Harlingen. Hiermee geven we de scholen en ons als gemeente ruimte om daadwerkelijk inzet te plegen en daarmee de beschikbare middelen in te zetten voor de doelgroep die het nodig heeft en waar het voor bedoeld is.

Bijlage 1

Overzicht activiteiten per levensfase in de gemeente Harlingen.

Peilmoment januari 2021

Aanbieders

- Gemeente – Onderwijs
- Gemeente – Gebiedsteam
- IKC
- PO
- VO
- Consultatiebureau
- GGD
- JOGG
- Sportakkoord
- Jongerenwerk
- Etc etc

Prenataal

- Voorzorg (ondersteuning aan een gezin voor 2,5 jaar)
- Kansrijke Start (programma wat zich richt op de ontwikkeling van kinderen binnen de eerste 1000 dagen)
- Prenataal stevig ouderschap (ondersteuning vanaf de 16e week zwangerschap om ouders klaar te stomen voor het ouderschap)
- Nu niet zwanger (onderdeel van Kansrijke Start, gericht op het voorkomen van ongewenste zwangerschappen)
- SMI
- Begeleide omgangsregeling BOR
- prenatale voorlichting (voorlichting aan aanstaande ouders)

0-2 jaar

- Voorzorg (ondersteuning aan een gezin vr 2,5 jaar. Uiterlijk van de 28e week van de zwangerschap)
- Kansrijke Start (programma wat zich richt op de ontwikkeling van kinderen binnen de eerste 1000 dagen)
- Stevig ouderschap (opvoedondersteuning aan ouders die net een kind hebben gekregen)
- Consultatiebureau
- Pedagogische ondersteuning (ondersteuning bij opvoedproblemen en vragen/zorgen rondom ontwikkeling van het kind)
- Intensieve begeleiding risico gezinnen (vorm van stevig ouderschap waarbij meer gesprekken mogelijk is)
- Integrale Vroeghulp (GT) (het vroegtijdig onderkennen van ontwikkelings-, en/of gedragsproblemen en daar waar nodig in een zo vroeg mogelijk stadium hulp verlenen aan kind en hun ouders/verzorgers.)
- Kind Pakket Thuis (eigen budget dat gebruikt kan worden voor zaken waar geen andere voorliggende voorziening voor is)
- SMI
- Begeleide omgangsregeling BOR
- Papa/mama cafe is in ontwikkeling

2-4 jaar

- Preventieve logopedische screening 3 jarigen
- Preventieve logopedie, huisbezoek 2 jarigen (op indicatie voorschool)
- Intensieve begeleiding risicogezinnen (vorm van stevig ouderschap waarbij meer gesprekken mogelijk is)
- Pedagogische ondersteuning (ondersteuning bij opvoedproblemen en vragen/zorgen rondom ontwikkeling van het kind)
- Peuter Plus
- Integrale vroeghulp (GT) (het vroegtijdig onderkennen van ontwikkelings-, en/of gedragsproblemen en daar waar nodig in een zo vroeg mogelijk stadium hulp verlenen aan kind en hun ouders/verzorgers.)
- Opstapje (kind voorbereiden op groep 1. Daarnaast leren ouders over ontwikkeling van het kind en over opvoeden)

- Begeleide omgangsregeling BOR
- SMI
- Kind Pakket Thuis (eigen budget dat gebruikt kan worden voor zaken waar geen andere voorliggende voorziening voor is)
- Voor- en vroegschoolse educatie (Alle basisscholen zijn ongevormd tot een IKC en alle geïndiceerde peuters in de voorschool (van 2 en 3 jaar) krijgen gratis VVE aangeboden.

4-12 jaar

- Preventieve logopedische screening 5 jarigen
- Rots en water training (Weerbaarheidstraining wordt aan alle groepen 6 van het basisonderwijs aangeboden)
- Vakleerkracht gym
- Preventieve inzet GT (op elke school zit een gt medewerker 1 of meerdere dagdelen per week)
- JOGG (jongeren op gezond gewicht)
- Loop niet mee (voorlichting in groep 8, o.a. over alcohol en drugs)
- Sportcoaches
- KIES (lotgenotengroep voor kinderen van groep 5 tm 8 bo van gescheiden ouders)
- Opstap (vervolg van opstapje)
- begeleide omgangsregeling BOR
- Spijkerstad
- Contactmoment GGD groep 2 en 7 (basispakket)
- SMI
- Buddy (pilot FFB 2021)
- Kind Pakket Thuis (eigen budget dat gebruikt kan worden voor zaken waar geen andere voorliggende voorziening voor is)
- Kindpakket

12-15 jaar

- SPAM (voorlichting over middelengebruik, groepsdruk, rouw, social media, pesten en suicide preventie)
- Kind Pakket Thuis (eigen budget dat gebruikt kan worden voor zaken waar geen andere voorliggende voorziening voor is)
- Kindpakket
- Preventieve inzet GT GT (op elke school zit een gt medewerker 1 of meerdere dagdelen per week)
- Preventieve inzet GGD
- Jongeren cafe
- Basketbal clinic voor eerste jaars
- Sportcoaches
- Thema avonden (o.a. over alcohol/middelengebruik De doelgroep wordt ook betrokken bij het bepalen van het thema
- Mien maatjes (vrijwilliger koppelen aan jonge mantelzorger)
- Meidenwerk
- Buddy voor kinderen van gescheiden ouders, Villa Pinedo (pilot FFB 2021)
- Begeleide omgangsregeling BOR

- Straathoekwerk

15 tot 23 jaar

- Jongeren cafe (elke donderdagavond en vrijdagmiddag voor jongeren van 12-23)
- SPAM (voorlichting over middelengebruik, groepsdruk, rouw, social media, pesten, suïcide preventie)
- Thema avonden (o.a. over alcohol/middelengebruik De doelgroep wordt ook betrokken bij het bepalen van het thema)
- Meidenwerk
- JOGG campagne Groente zet je tanden erin
- Straathoekwerk (contact leggen, signalering)
- mien maatsje (vrijwilliger koppen aan jonge mantelzorger)
- Begeleide omgangsregeling BOR
- Kind Pakket Thuis
- 18-/18+
- Kindpakket